

42. Ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi kazanımlarının elde edilmesinde şiirlerin etkisine ilişkin öğrenci görüşleri¹

Sezai ÖZTAŞ²

Bülent KILIÇ³

APA: Öztaş, S.; Kılıç, B. (2021). Ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi kazanımlarının elde edilmesinde şiirlerin etkisine ilişkin öğrenci görüşleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (24), 735-745. DOI: 10.29000/rumelide.997697.

Öz

Tarih derslerinde kazanımların elde edilmesinde kullanılabilir materyallerden biri de şiirlerdir. Şiirlerde yazıldıkları dönemin tarihsel olaylarını, toplumun sosyal, kültürel, ekonomik yapısını, halkın acılarını ve sevinçlerini, toplumun değer yargılarını bulabilmek mümkündür. Bu bakımdan tarih derslerinde kazanımların elde edilmesinde şiirlerin kullanılması önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi kazanımlarının elde edilmesinde şiirlerin etkisine ilişkin öğrenci görüşlerini tespit etmektir. Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan anketler, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı ikinci döneminde Kırklareli ilinde Kırklareli Fen Lisesi'nde öğrenime devam eden ve T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini alan öğrencilerden toplam 81 öğrenciye uygulanmıştır. Toplanan verilerin analizi için IBM SPSS Statistics 20 programından yararlanılmıştır. Toplanan verilere ait tanımlayıcı istatistikler ayrıntılı olarak verilmiştir. Yapılan bağımsız örneklem t-testi ve varyans analizleri sonucunda “cinsiyet”e, “tarih ile ilgili derslere olan ilgi”ye, “şiir okuma” durumuna ve “şiir okumayı sevme” durumlarına göre öğrencilerin ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi kazanımlarının elde edilmesinde şiirlerin etkisine ilişkin tutum düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır.

Anahtar kelimeler: Tarih, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi, şiir, öğrenci görüşleri

Students' opinions on the effect of poems in achieving the learning outcomes of secondary education Turkish Republic History of the Revolution and Atatürkism Course

Abstract

One of the materials that can be used to achieve the learning outcomes of history courses is poetry. It is possible to find the historical events of the period, the social, cultural and economic structure of the society, the sorrows and joys of the community and the value judgments of the society in the poems. In this respect, it is important to use poems in achieving the learning outcomes of history courses. The aim of this study is to find out what students' opinions on the effect of poems in achieving the learning outcomes of Secondary Education Turkish Republic History of the Revolution and Atatürkism Course are. The questionnaires used as a data collection tool in the survey were applied

¹ Bu çalışma, 10-12 Mayıs 2018 tarihinde düzenlenen V. Uluslararası Tarih Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuş sözlü bildirinin geliştirilerek yeniden düzenlenmiş halidir.

² Doç. Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü (Tekirdağ, Türkiye), sezaioztaş@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0002-1742-4200 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 13.08.2021-kabul tarihi: 20.09.2021; DOI: 10.29000/rumelide.997697]

³ Öğr. Gör., Kırklareli Üniversitesi, Lüleburgaz Meslek Yüksekokulu, Bilgisayar Teknolojileri Bölümü (Kırklareli, Türkiye), rbulentkilic@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-1554-1761

to a total of 81 students who were enrolled in the second semester of 2017-2018 academic year at Kırklareli Science High School in Kırklareli City and who took Turkish Republic History of Revolution and Atatürkism course. IBM SPSS Statistics 20 program was used to analyze the collected data. Descriptive statistics of the collected data were given in detail. Also, independent sample t-test and One-Way ANOVA were performed, and it was found that there is no statistically significant difference in attitude levels of the students regarding their opinions on the effect of poems in achieving the learning outcomes of Turkish Republic History of Revolution and Atatürkism course based on "gender", "interest in courses related to history", "frequency of reading poems" and "liking to read poems" ($p < 0,05$).

Keywords: History, Turkish Republic History of Revolution and Atatürkism course, poetry, students' opinions

1. Giriş

Türkiye'de 2004 yılından itibaren uygulanmaya başlanılan yapılandırmacı (oluşturmacı) yaklaşım ilkelerine uygun olarak öğretim programlarında öğretim materyallerinin kullanımı daha da önem kazanmıştır. Çünkü yapılandırmacı (oluşturmacı) yaklaşım çerçevesinde öğrencilere kazandırılması istenilen, bilgi, beceri, değer ve kavramların anlatım yönteminin dışında özellikle materyaller kullanılarak daha kalıcı hale getirilmesi amaçlanmaktadır (Ulusoy ve Gülüm, 2009: 86).

İlgili bilgi, beceri, değer ve kavramların kazandırılmasında kullanılacak materyallerden biri de şiirlerdir. Şiir, "dilın anlam, ses ve ritim öğelerini belli bir düzen içinde kullanarak, bir olayı ya da bir duygusal ve düşünsel deneyimi yoğunlaşmış, sıradanlıktan uzaklaşmış bir biçimde anlatma sanatıdır." (Öztürk ve Otluoğlu, 2005: 119). Şiirlerde yazıldıkları dönemin tarihsel olaylarını, toplumun sosyal, kültürel, ekonomik yapısını, halkın acılarını ve sevinçlerini, toplumun değer yargılarını bulabilmek mümkündür. Bu bakımdan tarih derslerinde kazanımların elde edilmesinde şiirlerin kullanılması önem taşımaktadır.

Ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nın uygulanmasında dikkat edilecekler kısmında "ders kitabında geçmişe dair belgelerin yanı sıra resim, şiir, roman, biyografi, hikâye ve özlü sözlere yer verilmesi" (MEB, 2018) istenilmektedir.

Şiir, tarihsel olayların ruhunu ifade eder ve insan bakış açısını sağlar. Ayrıca şiir, sınıftaki öğretmenler için erişilebilirlik, çeşitlilik ve anlama bakımından yararlıdır. Bu üç özellik şiirin öğrencilerin ilgisini çekmesini, grup içinde bireysel ihtiyaçlarını karşılamasını ve anlamalarında yardımcı olduğunu ortaya koymaktadır (Collins, 2008).

Şiirler, tarih derslerinde öğretmenin üstlenmiş olduğu anlatıcılık görevini desteklemekte, ders kitaplarındaki ana metni zenginleştirmekte, ders kitabından kaynaklanan sıkıcılık, anlaşılabilirlik gibi problemlerin çözülmesinde yardımcı olmakta, eleştirel okuma, karşılaştırma yapma ve metinler arası okuma gibi becerileri kazandırabilmektedir (Köksal, 2010: 253-256).

Çencen'e (2010: 124) göre şiirler şu sebeplerle T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi kazanımlarının elde edilmesinde işlevsel bir öğretim materyali olarak görülebilir:

- *Tarihin ilk zamanlarından başlayarak insanın yaşadıklarını, düşündüklerini, hissettiklerini ve istediklerini bir sonraki nesile aktaran güvenilir ve en kolay bilgi taşıma aracı olması,*

- *Dile özel bir ritim ve ahenk katarak onu hatıralar biçiminde bireyin hafızasına yerleştirmesi,*
- *Birikimli bilgiyi bir çeşit keyifli oyuna dönüştürerek öğrenmeyi gerçekleştirmesi,*
- *İnsana heyecan verici yoğun duygular yaşatırken diğer yandan da onu düşünmeye sevk etmesi,*
- *Nesnelerin ve olayların sadece dış görünüşlerine göre değil aynı zamanda farklı bakış açıları ile düşünülerek değerlendirilme sağlaması,*
- *Tarihsel olgu ve kavramları öğretmeyi kolaylaştırması,*
- *Dersi tekdüzelikten kurtarması, öğrenci katılımını artırması,*
- *Öz güven kazandırması, yaratıcılığı geliştirmesi ve motive edici olması,*
- *Her öğrenci farklı anlamlar çıkaracağı için her bireyin farklı düşünce yapılarına sahip olduğu gerçeğini öğretmesi,*
- *Öğrencilerde estetik kavramı hem düşünsel hem de biçimsel olarak geliştirmesi,*
- *Öğrenme psikolojisinin inceleme alanına giren “learning by doing” ilkesi ile öğrencilere yaparak-yaşayarak öğrenmeyi öğretmesi”.*

İlgili alan yazın incelendiğinde şiirlerin eğitimde kullanılması üzerine yapılmış çalışmaların (Collins, 2008; Certo, 2004; Dunning, 1966; Janeczko, 2003; Kirman, 2007; Liftig, 1993; Stiles, 1965; Vardell, 2006; Walders, 2000) yanında şiirlerin tarih eğitiminde kullanılması gerektiğini vurgulayan (Candan, 2003; Çencen, 2010; Çencen ve Akça Berk, 2014; Harrison ve Holderith, 2003; Kenworthy, 1937; Köksal, 2010; McCall, 2004; Osborne, 1987; Öztaş, 2009; Öztaş, 2018; Wilson ve Kahn, 2008) çalışmalar da mevcuttur.

Bu çalışmanın amacı, ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi kazanımlarının elde edilmesinde şiirlerin etkisine ilişkin öğrenci görüşlerini tespit etmektir. Çalışmanın amacı doğrultusunda aşağıda belirtilen araştırma sorularına cevap aranmaktadır:

1. Öğrencilerin, ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi kazanımlarının elde edilmesinde şiirlerin etkisine ilişkin tutum (KŞET) düzeyleri nelerdir?
2. Öğrencilerin KŞET düzeylerinde cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?
3. Öğrencilerin tarih ile ilgili derslere olan ilgi durumlarına göre KŞET düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?
4. Öğrencilerin şiir okumayı sevmeye durumlarına göre KŞET düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?
5. Öğrencilerin şiir okuma durumlarına göre KŞET düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?

2. Yöntem

2.1. Araştırma modeli

Bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2012). Büyüköztürk ve diğerleri (2010) ise tarama modelini araştırmanın amacına uygunluğu, var olan durumu ortaya koyması, büyük örneklem üzerinde çalışma olanağı sunması, bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşleriyle ilgili fikirler vermesi gibi özellikleri sebebiyle kullanılan bir araştırma türü olarak tanımlamaktadır.

2.2. Evren ve örneklem

Araştırma evrenini, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı ikinci döneminde Kırklareli ilinde öğrenimlerine devam eden ve ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini alan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada örnekleme yöntemi olarak küme örnekleme tercih edilmiştir. Buna göre 2017-2018 eğitim-öğretim yılı ikinci döneminde Kırklareli ilindeki Kırklareli Fen Lisesi'nde öğrenime devam eden ve öğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini alan öğrencilerden toplam 81 öğrenci örnekleme alınmıştır.

2.3. Veri toplama aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan anket, araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı (2018)'nda yer alan tüm kazanımlar (33 adet) kullanılarak, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi kazanımlarının elde edilmesinde şiirlerin etkisine ilişkin tutum düzeyleri belirlenmesinde kullanılan ifadeler oluşturulmuştur. Bu ifadelerin herbiri için ankete katılan öğrencilerin "(1) Hiç Katılmıyorum", "(2) Katılmıyorum", "(3) Ne Katılıyorum, Ne Katılmıyorum", "(4) Katılıyorum" ve "(5) Tamamen Katılıyorum" şeklinde derecelendirilmiş seçeneklerden birini işaretlemeleri istenmiştir. Herbir öğrencinin bu 33 adet ifadeye verdiği tepkilerin puan toplamı alınarak bu öğrencilerin her birine ait KŞET düzeyleri hesaplanmıştır. Bu sebeple, bu kısımdan alınabilecek en yüksek KŞET düzeyi 165 puan, en düşük KŞET düzeyi ise 33 puandır. Burada alınan yüksek puanlar, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi kazanımlarının elde edilmesinde şiirlerin etkisine ilişkin olumlu tutumu göstermektedir.

2.4. Verilerin analizi

Toplanan verilerin analizi için IBM SPSS Statistics 20 programından yararlanılmıştır. Anketteki "cinsiyet", "tarih ile ilgili derslere olan ilgi", "şiir okumayı sevme durumları" ve "şiir okuma durumları" na ait verilerin analizi için frekans analizinden yararlanılmıştır. Buna ek olarak öğrencilerin, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi kazanımlarının elde edilmesinde şiirlerin etkisine ilişkin tutum düzeylerinin araştırıldığı 33 adet maddenin herbirine ait ortalama ve standart sapma değerleri tablo ile özetlenmiştir. Öğrencilerin KŞET düzeylerinde cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığını analizinde bağımsız örneklem t-testinden yararlanılmıştır. Öğrencilerin KŞET düzeylerinde "tarih ile ilgili derslere olan ilgi", "şiir okumayı sevme" ve "şiir okuma" durumlarının herbirine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığını analizinde varyans analizinden yararlanılmıştır. Yapılan bu bağımsız örneklem t-testi ve varyans analizlerinin sonuçları % 5 anlam düzeyi esas alınarak yorumlanmıştır.

3. Bulgular

Tanımlayıcı İstatistikler

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

	Frekans	Oran (%)
Kız	46	56,8
Erkek	35	43,2
TOPLAM	81	100

Buna göre; öğrencilerin % 56,8'i kız , % 43,2'si erkektir (Tablo 1).

Tablo 2. Öğrencilerin tarih ile ilgili derslere olan ilgi düzeylerine ilişkin dağılımları

	Frekans	Oran (%)
Çok Zayıf	3	3,7
Zayıf	8	9,9
Orta	37	45,7
Yüksek	27	33,3
Çok Yüksek	6	7,4
TOPLAM	81	100,0

Buna göre; tarih ile ilgili derslere olan ilgi düzeyi olarak öğrencilerin % 3,7'si "Çok Zayıf", %9,9'u "Zayıf", % 45,7'si "Orta", %33,3'ü "Yüksek" ve %7,4'ü "Çok Yüksek " cevabını vermişlerdir (Tablo 2).

Tablo 3. Öğrencilerin şiir okumayı sevme durumlarına ait dağılımları

	Frekans	Oran (%)
Evet	24	29,6
Hayır	21	25,9
Kısmen	36	44,4
TOPLAM	81	100,0

Buna göre; şiir okumayı sevme durumu olarak öğrencilerin % 29,6' sı şiir okumayı sevdiklerini, %25,9'u sevmediklerini ve %44,4'ü kısmen sevdiklerini belirtmişlerdir (Tablo 3).

Tablo 4. Öğrencilerin Şiir Okuma Durumlarına Ait Dağılımları

	Frekans	Oran (%)
Hiçbir zaman	13	16,7
Nadiren	33	40,7
Bazen	23	28,4
Sık sık	12	16,0
TOPLAM	81	100,0

Buna göre; şiir okuma durumu olarak öğrencilerin % 16'sı "Hiçbir Zaman", %40,7'si "Nadiren", %28,4'ü "Bazen" ve %16'sı "Sık Sık" cevabını vermişlerdir (Tablo 4).

1. Öğrencilerin, ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi kazanımlarının elde edilmesinde şiirlerin etkisine ilişkin tutum (KŞET) düzeyleri nelerdir?

Tablo 5. Kazanımlarının elde edilmesinde şiirlerin etkisine ilişkin tutum düzeyleri ortalamaları ve standart sapmaları

Kazanımlarının elde edilmesinde şiirlerin etkisine ilişkin ifadeler	Ortalama	Standart Sapma
K01: Şiirler; Mustafa Kemal'in Birinci Dünya Savaşı'na kadarki eğitim ve askerlik hayatını, içinde bulunduğu toplumun siyasi, sosyal ve kültürel yapısı ile ilişkilendirmemde faydalıdır.	3,57	0,999
K02: Şiirler; 20. yüzyıl başlarında Osmanlı Devleti'nin siyasi, sosyal ve ekonomik durumunu analiz etmemde faydalıdır.	3,38	1,044
K03: Şiirler; I. Dünya Savaşı sürecinde Osmanlı Devleti'nin durumunu siyasi, askerî ve sosyal açılarından analiz etmemde faydalıdır	3,4	1,057
K04: Şiirler; I. Dünya Savaşı'nın sonuçlarını Osmanlı Devleti ve Batılı devletler açısından değerlendirmemde faydalıdır.	3,32	0,946
K05: Şiirler; Kuvay-ı Millîye hareketinin oluşumundan Büyük Millet Meclisinin açılışına kadar olan süreçte meydana gelen gelişmeleri açıklamamda faydalıdır.	3,42	1,071
K06: Şiirler; Büyük Millet Meclisinin açılış sürecini ve sonrasında meydana gelen gelişmeleri kavramamda faydalıdır.	3,31	1,158
K07: Şiirler; Sevr Antlaşması'nın Millî Mücadele sürecine etkilerini analiz etmemde faydalıdır.	3,26	1,104
K08: Şiirler; Doğu ve Güney Cephelerinde verilen mücadelelerin ülkemizin bağımsızlık sürecine katkılarını kavramamda faydalıdır.	3,58	0,986
K09: Şiirler; düzenli ordunun kurulmasından Mudanya Ateşkes Antlaşması'na kadar meydana gelen gelişmeleri Türkiye'nin bağımsızlık sürecine katkılarını açısından analiz etmemde faydalıdır.	3,36	0,966
K10: Şiirler; Millî Mücadele sonucunda kazanılan diplomatik başarıları ülkemizin bağımsızlığı açısından değerlendirmemde faydalıdır.	3,44	1,049
K11: Şiirler; Millî Mücadele sürecine katkıda bulunmuş önemli şahsiyetlerin kişilik özellikleri ile faaliyetlerini ilişkilendirmemde faydalıdır.	3,67	0,922
K12: Şiirler; çağdaşlaşan Türkiye'nin temeli olan Atatürk ilkelerini kavramamda faydalıdır.	3,83	1,07
K13: Şiirler; siyasi alanda meydana gelen gelişmeleri kavramamda faydalıdır.	3,25	0,969
K14: Şiirler; hukuk alanında meydana gelen gelişmelerin Türk toplumunda meydana getirdiği değişimleri kavramamda faydalıdır.	3,19	1,074
K15: Şiirler; eğitim ve kültür alanında yapılan inkılapları ve gelişmeleri kavramamda faydalıdır.	3,25	0,981
K16: Şiirler; toplumsal alanda yapılan inkılapları ve meydana gelen gelişmeleri kavramamda faydalıdır.	3,3	0,928
K17: Şiirler; ekonomi alanında meydana gelen gelişmeleri kavramamda faydalıdır.	2,99	1,066
K18: Şiirler; Atatürk Dönemi'nde sağlık alanında yapılan çalışmaları kavramamda faydalıdır.	3,15	1,097
K19: Şiirler; Atatürk ilke ve inkılaplarını oluşturan temel esasları Atatürkçü düşünce sistemi açısından analiz etmemde faydalıdır.	3,7	1,03

K20: Şiirler; Atatürk Dönemi'nde Türkiye Cumhuriyeti'nin iç politikasındaki önemli gelişmeleri açıklamamda faydalıdır.	3,4	0,996
K21: Şiirler; Atatürk Dönemi'nde (1923-1938) Türkiye Cumhuriyeti'nin dış politikasındaki başlıca gelişmeleri açıklamamda faydalıdır.	3,21	1,009
K22: Şiirler; iki dünya savaşı arasındaki dönemde dünyada meydana gelen siyasi ve ekonomik gelişmeleri kavramamda faydalıdır.	3,22	0,987
K23: Şiirler; II. Dünya Savaşı'nın sebepleri, başlaması ve yayılmasıyla ilgili başlıca gelişmeleri kavramamda faydalıdır.	3,11	0,975
K24: Şiirler; II. Dünya Savaşı sürecinde Türkiye'nin izlediği siyaset ile savaşın Türkiye üzerindeki ekonomik ve toplumsal etkilerini analiz etmemde faydalıdır.	3,17	0,985
K25: Şiirler; II. Dünya Savaşı'nın sonuçlarını değerlendirmemde faydalıdır.	3,17	0,946
K26: Şiirler; 1945-1950 yılları arasında Türkiye'de meydana gelen siyasi, sosyal ve ekonomik gelişmeleri kavramamda faydalıdır.	3,26	1,046
K27: Şiirler; II. Dünya Savaşı sonrası dönemde uluslararası ilişkilerde ve Türk dış politikasında meydana gelen gelişmeleri kavramamda faydalıdır.	3,19	1,014
K28: Şiirler; 1950'ler Türkiye'sinde meydana gelen siyasi, sosyal ve ekonomik gelişmeleri analiz etmemde faydalıdır.	3,05	0,907
K29: Şiirler; 1960 sonrasında dünya siyasetinde ortaya çıkan gelişmeleri açıklamamda faydalıdır.	3,1	0,889
K30: Şiirler; 1960'lardan itibaren Türk dış politikasını etkileyen önemli gelişmeleri kavramamda faydalıdır.	3,16	0,873
K31: Şiirler; 1960'lardan itibaren Türkiye'de meydana gelen siyasi, ekonomik ve sosyo-kültürel gelişmeleri analiz etmemde faydalıdır.	3,37	0,941
K32: Şiirler; 1990 sonrasında Türkiye'de meydana gelen ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel gelişmeleri kavramamda faydalıdır.	3,22	0,975
K33: Şiirler; 1990 sonrasında meydana gelen siyasi gelişmeleri Türkiye'ye etkileri ve dünya siyasi konjonktürü bağlamında analiz etmemde faydalıdır.	3,17	1,046
GENEL TUTUM DÜZEYİ (KŞET)*	109,15	25,173

*Alınabilecek yüksek puan 165 puan, en düşük puan ise 33'tür.

Öğrencilerin görüşlerine dayanarak kazanımların elde edilmesinde şiirlerin etkisine ilişkin KŞET düzeyleri ortalamaları ve standart sapmaları yukarıdaki tabloda verilmiştir (Tablo 4). Buna göre en çok değişkenlik gösteren cevaplar K06 maddesine verilmiştir (ss=1,158). En az değişkenlik gösteren cevaplar K30 maddesine verilmiştir (ss=0,873). Ayrıca en yüksek ortalama 3,83 değeri ile K12 maddesine verilen cevaplara; en düşük ortalama ise 2,99 değeri ile K17 maddesine verilen cevaplara aittir (Tablo 5). Öğrencilerin, kazanımlarının elde edilmesinde şiirlerin etkisine ilişkin öğrenci görüşlerinin olumlu olduğu görülmüştür. Öğrenciler, şiirlerin T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı (2018) kazanımlarından en çok, "Çağdaşlaşan Türkiye'nin temeli olan Atatürk ilkelerini kavrar." kazanımının elde edilmesinde etkili olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

2. Öğrencilerin KŞET düzeylerinde cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 6. Cinsiyetlere göre KŞET düzeyleri ortalamalarına ilişkin t-testi tablosu

Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	T	sd	p
Kız	46	111,96	22,186	1,153	79	0,252
Erkek	35	105,46	28,546			

Öğrencilerin KŞET düzeylerinde cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($t(79)=1,153, p=0,252$).

3. Öğrencilerin tarih ile ilgili derslere olan ilgi durumlarına göre KŞET düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 7. Tarih ile ilgili derslere olan ilgi düzeylerine göre KŞET düzeyleri ortalamalarına ait varyans analizi sonuçları

Tarih ile ilgili derslere olan ilgi düzeyi	n	Ortalama	Standart Sapma	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Çok Zayıf / Zayıf	11	104,82	24,899	Gruplar arası	260,093	2	130,046	0,201	0,818
Orta	37	110,35	25,962						
Yüksek / Çok	33	109,24	24,983	Gruplar içi	50436,129	78	646,617		
Toplam	81	109,15	25,173	Toplam	50696,222	80			

Tarih ile ilgili derslere olan ilgi düzeylerine göre KŞET düzeyleri ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($F(2,78)=0,201, p=0,818$).

4. Öğrencilerin şiir okumayı sevme durumlarına göre KŞET düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 8. Şiir okumayı sevme durumlarına göre KŞET düzeyleri ortalamalarına ait varyans analizi sonuçları

Şiir Okumayı Sevme Durumlarının a	n	Ortalama	Standart Sapma	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Evet	2	110,67	31,189	Gruplar arası	420,298	2	210,149	0,326	0,723
Hayır	21	111,71	18,977						
Kısmen	3	106,64	24,319	Gruplar içi	50275,925	78	644,563		
Toplam	81	109,15	25,173	Toplam	50696,222	80			

Şiir okumayı sevme durumlarına göre KŞET düzeyleri ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($F(2,78)=0,326, p=0,723$).

5. Öğrencilerin şiir okuma durumlarına göre KŞET düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 9. Şiir okuma durumlarına göre KŞET düzeyleri ortalamalarına ait varyans analizi sonuçları

Şiir Okuma Durumu	n	Ortalama	Standart Sapma	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Hiçbir	13	107,62	22,055	Gruplar arası	1410,160	3	470,053	0,734	0,535
Nadiren	33	106,67	21,965						
Bazen	23	108,43	30,973	Grup içi	49286,062	77	640,079		
Sık Sık	12	119,00	25,053						
Toplam	81	109,15	25,173	Toplam	50696,222	80			

Şiir okuma durumlarına göre KŞET düzeyleri ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($F(3,77)=0,734$, $p=0,535$).

4. Sonuç, tartışma ve öneriler

Yapılan araştırma sonucunda, öğrencilerin ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi kazanımlarının elde edilmesinde şiiirlerin etkisine ilişkin öğrenci görüşlerinin olumlu olduğu görülmüştür. Öğrenciler, şiiirlerin T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı (2018) kazanımlarından en çok, "Çağdaşlaşan Türkiye'nin temeli olan Atatürk ilkelerini kavrar." kazanımının elde edilmesinde etkili olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Benzer şekilde Çencen ve Akça Berk (2014)'in, Ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde, şiiir kullanımına ilişkin öğretmenlerin görüşlerini inceledikleri araştırmada, öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde şiiir kullanımının yararlılığına yönelik görüş bildirdikleri görülmüştür. Şengül Bircan ve Arıdil (2015)'in ilköğretim Sosyal Bilgiler derslerinde yer alan tarih konularının işlenişinde öğrencilerin şiiir kullanımıyla ilgili görüşlerini aldıkları araştırmada da, öğrencilerin, ilköğretim Sosyal Bilgiler dersinde yer alan tarih konularının işlenişinde edebi bir ürün olarak şiiir kullanımına yönelik görüşlerinin olumlu olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin, Sosyal Bilgiler dersinde şiiir kullanımının yararlı olacağına ve derslerde bu tür etkinliklere daha fazla yer verilmesi gerektiğine yönelik yanıtlar verdikleri görülmüştür.

Bu araştırmadan elde edilen bir başka sonuç ise öğrencilerin, ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi kazanımlarının elde edilmesinde şiiirlerin etkisine ilişkin öğrenci görüşlerinde cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamasıdır. Benzer şekilde Çencen ve Akça Berk'in (2014), ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde, öğretmenlerin öğretim materyali olarak şiiir kullanımına ilişkin görüşlerini aldığı araştırmada da öğretmenlerin şiiir kullanımına yönelik düşüncelerinde cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Şengül Bircan ve Arıdil'in (2015), ilköğretim Sosyal Bilgiler derslerinde yer alan tarih konularının işlenişinde öğrencilerin şiiir kullanımıyla ilgili görüşlerini aldıkları araştırmada, verdikleri 15 önermeden 3'ü hariç, öğrencilerin şiiir kullanımına yönelik düşüncelerinde cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi kazanımlarının elde edilmesinde şiiirlerin etkisine ilişkin öğrenci görüşlerinin "tarih ile ilgili derslere olan ilgi durumları"na, "şiiir okumayı sevme durumları"na ve "şiiir okuma durumları"na göre anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Bu çalışmada ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi kazanımlarının elde edilmesinde şiirlerin etkisine ilişkin öğrenci görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışma sonuçlarından hareketle aşağıda yer alan önerilerde bulunulmuştur:

- Ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi kazanımlarının elde edilmesinde şiirler kullanılmalıdır.
- Yakar ve Yıldırım (2021)'in ortaöğretim tarih ders kitaplarında edebî ürünlerin kullanımına yönelik yaptıkları çalışmada ortaöğretim tarih ders kitaplarında, edebî ürünlere sınıf düzeyine ve konuların özelliklerine göre yeterli oranda yer verilmediği görülmüştür. Ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabında ise en az atasözü (%1,1) ve şiir (%1,1) türlerine yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. İlgili araştırmadan da anlaşıldığı üzere ortaöğretim sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabında en az yer verilen edebî türlerden biri de olmasına rağmen yaptığımız bu araştırmada ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi kazanımlarının elde edilmesinde şiirlerin etkisine ilişkin öğrenci görüşlerinin olumlu olduğu görülmüştür. Yapılan araştırmalarda da tarih konularının işlenişinde şiir kullanımıyla ilgili hem öğrenci görüşlerinin olumlu olması (Bircan ve Arıdil, 2015) hem de öğretmen görüşlerinin olumlu olması (Çencen ve Akça Berk, 2014) sebebiyle ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük ders kitaplarında kazanımlara ilişkin şiirlere daha fazla yer verilmelidir.
- Ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi kazanımlarının elde edilmesinde şiirlerin etkisi hakkında tarih öğretmenleri bilinçlendirilmeli ve ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde şiir kullanımından istenilen verimin alınabilmesi için tarih öğretmenlerine hizmetiçi eğitim verilmelidir.

Kaynakça

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Candan, A. S. (2003). *Tarih öğretiminde ayrıntılı okuma becerilerinin geliştirilmesi*. Doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Certo, J. L. (2004). Cold plums and the old men in the water: Let children read and write “great” poetry. *Reading Teacher*, 58(3), 266-271.
<http://www.li.suu.edu/library/circulation/Marriott/eled3460lmColdPlumsOldMenWaterFallo5.pdf>, (Erişim Tarihi: 12.04.2009).
- Collins, P. (2008). Using poetry throughout the curriculum. *Kappa Delta Pi Record*, 44(2), 81-84.
<https://doi.org/10.1080/00228958.2008.10516500>
- Çencen, N. (2010). *11. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde tarih öğretmenlerinin “edebî ürün” kullanımına ilişkin görüşleri*. Doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çencen, N. ve Akça Berk, N. (2014). Ortaöğretim T. C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde “şiir kullanımına” ilişkin öğretmen görüşleri. *Türk Tarih Eğitimi Dergisi*, 3(1), 1-23.
- Dunning, S. (1966). Why poetry?. *The English Journal*, 55(2), 158-161.
<http://www.jstor.org/stable/810613>, (Erişim: 16.02.2018).
- Harrison, D. L. & Holderith, K. (2003). *Using the power of poetry to teach language arts, social studies, math and more*. New York: Scholastic.
- Janeczko, P. B. (2003). *Opening a door: Reading poetry in the middle school classroom*. New York: Scholastic Professional Books.

- Karasar, N. (2012). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel.
- Kenworth, L. S. (1937). American history in verse. *The Clearing House*, 12(3), 169-171. <http://www.jstor.org/stable/30174956>, (Erişim Tarihi: 02.03.2018).
- Kirman, J. (2007). Aesthetics in geography: Ideas for teaching geoprrophy using poetry. *Journal of Geography*, 106(5), 207-214.
- Köksal, H. (2010). Tarih öğretiminde epik şiiirlerin kullanımı. M. Safran (Ed.), Tarih nasıl öğretilir? Tarih öğretmenleri için özel öğretim yöntemleri içinde (ss. 252-257). İstanbul: Yeni İnsan.
- Lifitig, I. F. (1993). Getting the point through poetry. *Science Scope*, 16(7), 22-24. <http://www.jstor.org/stable/43177267>, (Erişim Tarihi: 01.03.2018).
- McCall, A. L. (2004). Using poetry in social studies classes to teach about cultural diversity and social justice. *Social Studies*, 95 (4), 172-176. <https://doi.org/10.3200/TSSS.95.4.172-176>
- Milli Eğitim Bakanlığı (2018). Ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programı. <http://mufredat.meb.gov.tr>, (Erişim Tarihi: 22.01.2018).
- Osborne, K. (1987). Poetry and the teaching of Canadian history: The poems of F. R. Scott. *History and Social Science Teacher*, 22(3), 152-155.
- Öztaş, S. (2009). Tarih öğretiminde şiiirlerin yeri ve önemi. *Uluslararası 5. Balkan Eğitim ve Bilim Kongresi "Günümüzde Balkanlarda Eğitim"*, Trakya Üniversitesi, 1-3 Ekim 2009, Edirne, Türkiye, C. 2, 294-298.
- Öztaş, S. (2018). Tarih derslerinde bir öğretim materyali: Edebî ürünler. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 11, 27-41.
- Öztürk, C. ve Otluoğlu, R. (2005). *Sosyal bilgiler öğretiminde edebî ürünler ve yazılı materyaller*. Ankara: Pegem Akademi.
- Stiles, L. J. (1965). What shall we do about poetry in the schools? *The Elementary School Journal*, 65(4), 175-178. <http://www.jstor.org/stable/999139>, (Erişim Tarihi: 16.02.2018).
- Şengül Bircan, T. ve Arıdil, Ş. (2015). İlköğretim sosyal bilgiler dersinde bir edebi ürün olarak "şiiir" kullanımına ilişkin öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi. M. Şahingöz (Ed.), *Kaşgarlı'nın tarihçi torunu Reřat Genç armağanı* içinde (ss. 361-371). Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.
- Ulusoy, K. ve Gülüm, K. (2009). Sosyal bilgiler dersinde tarih ve coğrafya konuları işlenirken öğretmenlerin materyal kullanma durumları. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 85-99.
- Vardell, S. M. (2006). *Poetry aloud here!: Sharing poetry with children in the library*. Chicago: American Library Association.
- Walders, D. (2000). Poetry and science education. ERIC Digest. ED 463946. <http://www.ericdigests.org/2003-1/poetry.htm>, (Erişim: 16.02.2018).
- Wilson, C. ve Kahn, B. B. (2008). Using poetry to teach the holocaust: Rationale and strategies for the middle level learner, *North Carolina Middle School Association Journal*, 23(1). <http://www.ncmsa.net/journal/PDF/Febo8/Using-poetry.pdf>, (Erişim Tarihi: 04.12.2009).
- Yakar, H. ve Yıldırım, T. (2021). Ortaöğretim tarih ders kitaplarında edebî ürünlerin kullanımı. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 409-426.